

DISTRIBUCE KONTAMINOVANÝCH MÍST VE SPRÁVNÍCH OBVODECH ORP JIHOČESKÉHO KRAJE PODLE VYHODNOCENÝCH KATEGORIÍ PRIORITY

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
OP Životní prostředí

STÁTNÍ FOND
ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Ministerstvo životního prostředí

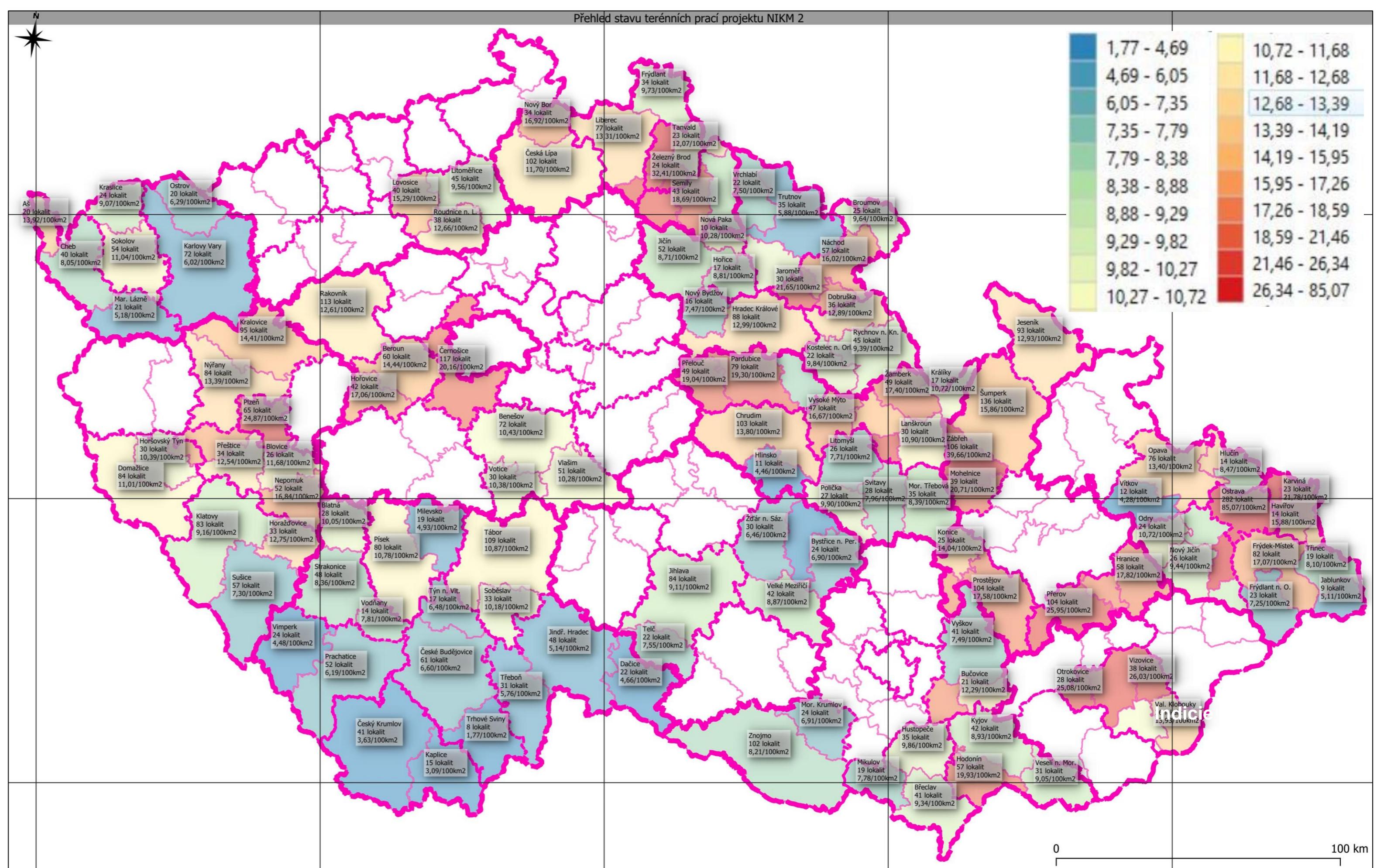
Inventarizace kontaminovaných míst (projekt NIKM2) je v březnu 2021 již hotova na cca 66 % plochy ČR. Představujeme mezinýstup týkající se distribuce evidovaných / inventarizovaných kontaminovaných a potenciálně kontaminovaných míst (KM; PKM¹⁾) ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností (SO ORP) s již dokončenou inventarizací. Inventarizace na celém území ČR bude dokončena do 31.12.2021. Inventarizovaná plocha je menší než plocha ČR – inventarizace se neprovádí na území vojenských výcvikových prostorů (Ministerstvo obrany ČR si vede vlastní evidenci kontaminovaných míst).

Pro jednotlivé SO ORP uvádíme grafický výstup zachycující lokalizaci a hustotu KM (vyjádřeno jako počet/100 km²) pro jednotlivé kategorie resp. skupiny kategorií priority vyhodnocené podle Metodického pokynu MŽP č. 1/2021. Každá hodnocená lokalita je jednoznačně zařazena do kategorie podle toho, jaký další postup vyžaduje v závislosti na její předpokládané či ověřené kontaminaci a na důsledcích či možných důsledcích této kontaminace pro lidské zdraví a životní prostředí. Jsou rozlišovány tři základní kategorie lokalit - lokality kontaminované (A), potenciálně kontaminované (P) a nekontaminované (N). Každá z těchto tří základních kategorií je ještě podrobněji členěna. Lokality kategorie A1, nebo A2 či A3 jsou ty, u nichž kontaminace znamená existující a potvrzený problém. U lokalit P1 až P4 znamená kontaminace problém potenciální, není dostatek informací pro definitivní závěry. Skutečnou závažnost kontaminace musí v této kategorii ověřit průzkum a/nebo analýza rizik. Lokality kategorie N0, N1, N2 nevyžadují žádný zásah. Níže uvedená tabulka (viz příloha 1 k MP MŽP) obsahuje podrobnosti ke kategorizaci KM.

Tab. R1 - KLASIFIKAČNÍ MATRICE		Kategorizace kontaminovaných míst podle dalšího postupu				
		1	2	3	4	5
situativní výrok o lokalitě: charakteristika prokoumaností lokality a aktuálních či potencionálních důsledků kontaminace	charakter opatření ¹ je nutné					
- potvrzeno aktuální neakceptovatelné riziko pro lidské zdraví ² , vyplývající z kontaminace lokality při jejím současnému využívání, nebo potvrzeno šíření kontaminace, hrozící vznikem neakceptovatelného zdravotního rizika	bezodkladně nutné	A 3	podle úrovně a charakteru potvrzené či předpokládané kontaminace, podle podmínek mítace znečištění a podle významnosti ohrožených životních prostředků			
- potvrzeno kontaminace nad úrovní legislativou stanovených koncentračních limitů 2,3 nebo nemohou využívat lokalitu v souladu s platným územním plánem ³ , nebo	nutné	A 2	z výsledků hodnocení priorit v databázi SEKM je všechny automaticky aktualizovány systémem, hodnotit zde uvedené faktory			
- je potvrzeno šíření kontaminace ze znečištěné lokality kontaminace je potvrzena, avšak žádána ze situací výše - není aktuální riziko pro lidské zdraví ani rozpor s legislativou, avšak jde o obecný nesoulad se zájmami ochrany životního prostředí nebo s jinými zájmy, chráněnými podle zvláštních předpisů ⁴	zádoucí	A 1				
nedostatečné informace pro hodnocení a pro definitivní závěry - zatím nelze vyloučit nezbytnost nápravného opatření	nutné je průzkum kontaminace	P 4				
kontaminace je potvrzena na lokalitě i tedy nutno nahlížet na potenciálně kontaminovanou		P 3				
kontaminace je potvrzena orientačním vzorkováním, avšak nedostatečný rozsah informací neumožňuje definitivní závěry	nutný je další monitoring vývoje kontaminace	P 2				
kontaminace je potvrzena, není aktuální riziko pro lidské zdraví, není rozpor s legislativou či s jinými zájmy, však neznáme, zda se kontaminace šíří či nikoliv - nutnost nápravného opatření zatím nelze vyloučit		P 1				
kontaminace, která by mohla znamenat vznik neakceptovatelného rizika v případě změny funkčního využívání lokality či dotčeného okolí na více citlivé ve srovnání s využitím současným ⁶	nutnost institucionální kontroly způsobu využívání lokality	N 2				
nadpozadová, avšak nízká kontaminace - žádné zdravotní riziko, žádoucí s legislativou či s jinými zájmy, žádne omezení multifunkčního využívání lokality	není nutný žádny zásah	N 1				
známá historie využívání lokality prakticky vylučuje riziko kontaminace nad úrovní pozadí		N 0				
pruzkumem potvrzena neexistence kontaminace nad úrovní pozadí						

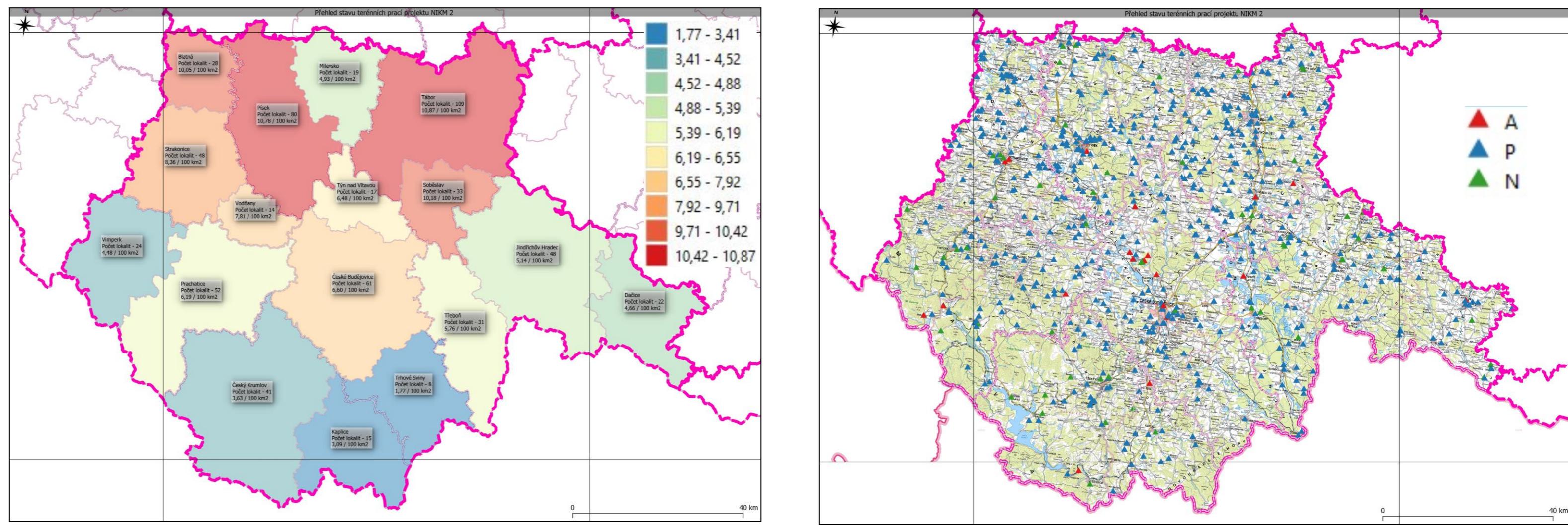
- ¹⁾ Pod pojmem nápravné opatření je zde nutno rozumět všechny možné druhy zásahu, vedoucí k redukcii rizik. Tedy nejen kontaminace, ale i vhodné náhradní řešení (například zajetí neznevadné pitné vody z náhradního zdroje, nebo změna funkčního využívání území).
- ²⁾ Překročení legislativně stanovených koncentračních limitů pro potraviny či pro pitnou vodu se považují vždy za neakceptovatelné riziko pro lidské zdraví.
- ³⁾ Jakýkoliv legislativně stanovený koncentrační limit, vztahující se k kontaminované slunci životního prostředí.
- ⁴⁾ Například: využívání lokality podle územního plánu by znamenalo neakceptovatelné zdravotní riziko. Jiný příklad: skladka blokuje zástavbu území podle územního plánu.
- ⁵⁾ Zavedením této kategorie se zohledňuje kontaminace, jejíž sanaci budeme povozovat za žádoucí, ale jež ještě nutnost jednoznačně vyžadovat na základě existující legislativy ani analýzy rizik. Otevírá se tím například možnost uplatňovat přísnější métry v přírodní rezervaci ve srovnání s průmyslovou krajinou. Lze v takových případech předpokládat obecnou shodu v zájmu na snížení kontaminacní zátěže.
- ⁶⁾ Například: v rámci plátně územního plánu změna administrativní budovy na dětskou školu. Jiný příklad: změna územního plánu z průmyslové zóny na zónu bytové výstavby.

Počty a hustoty kontaminovaných míst na 100 km² ve SO ORP s dokončenou inventarizací - stav k 10. 3. 2021 (cca 66 % území ČR)

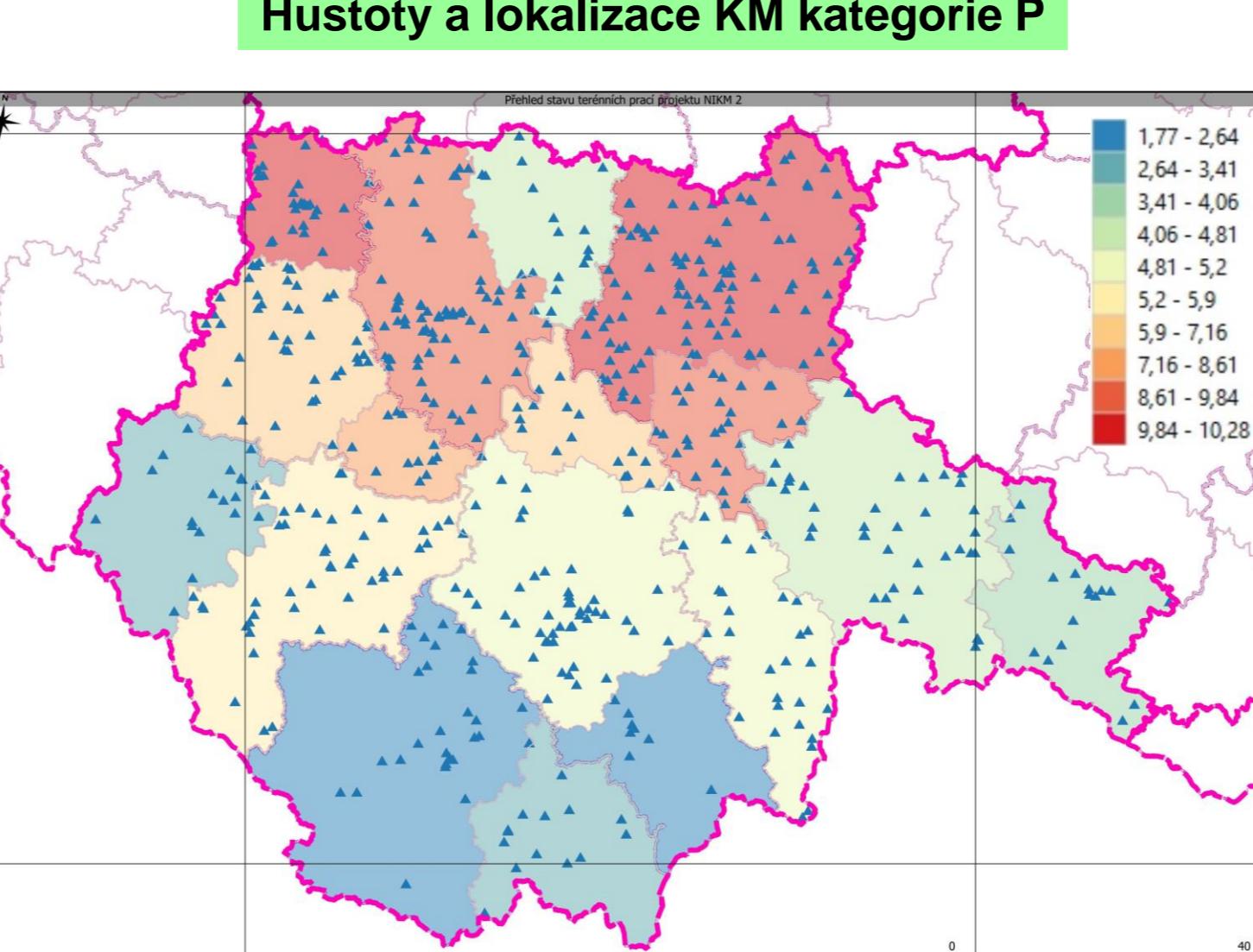

Lokalizace a hustoty kontaminovaných míst na 100 km² ve SO ORP Jihočeského kraje podle kategorií priority

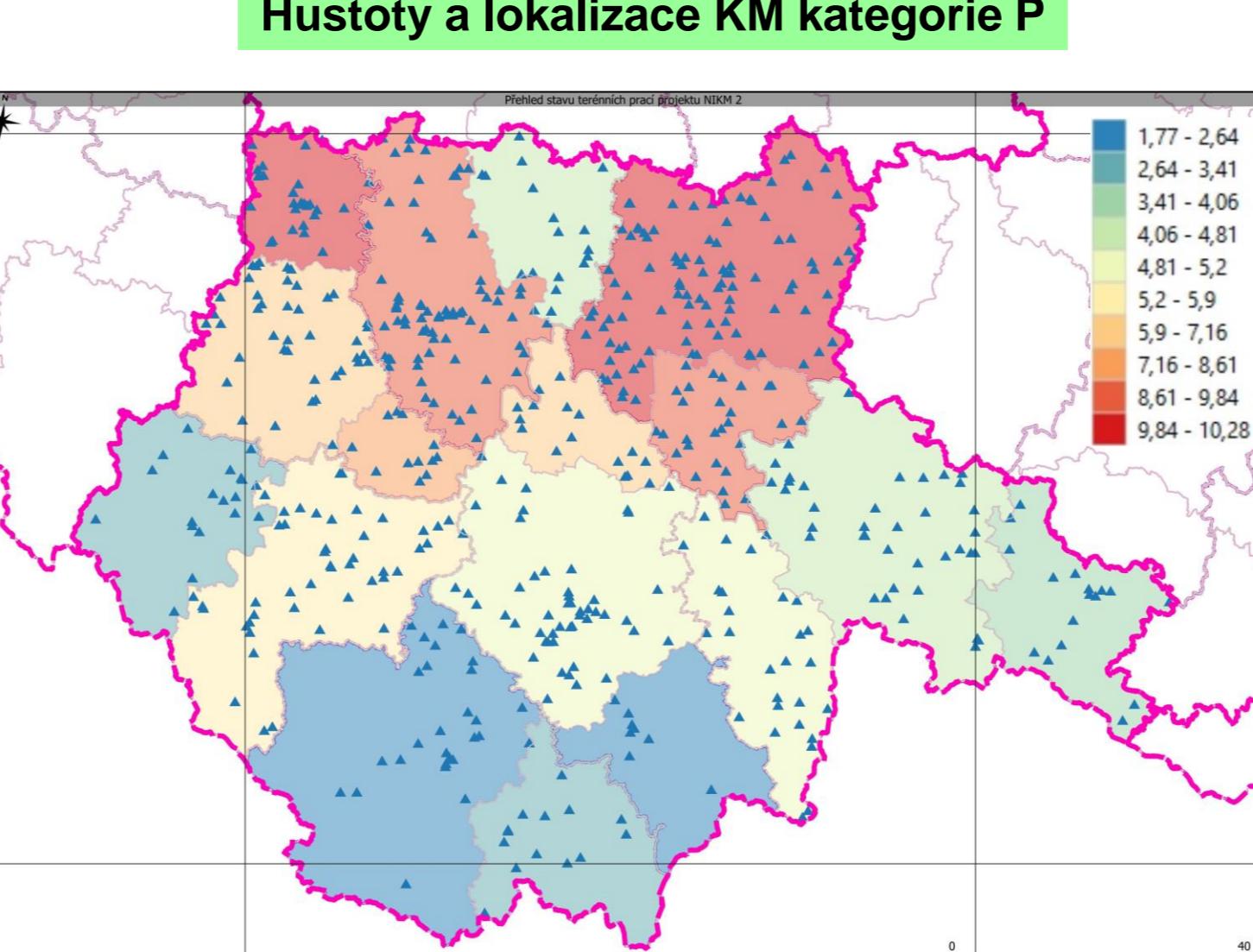
Počty, hustoty a lokalizace KM všech tří kategorií priority (A/P/N)

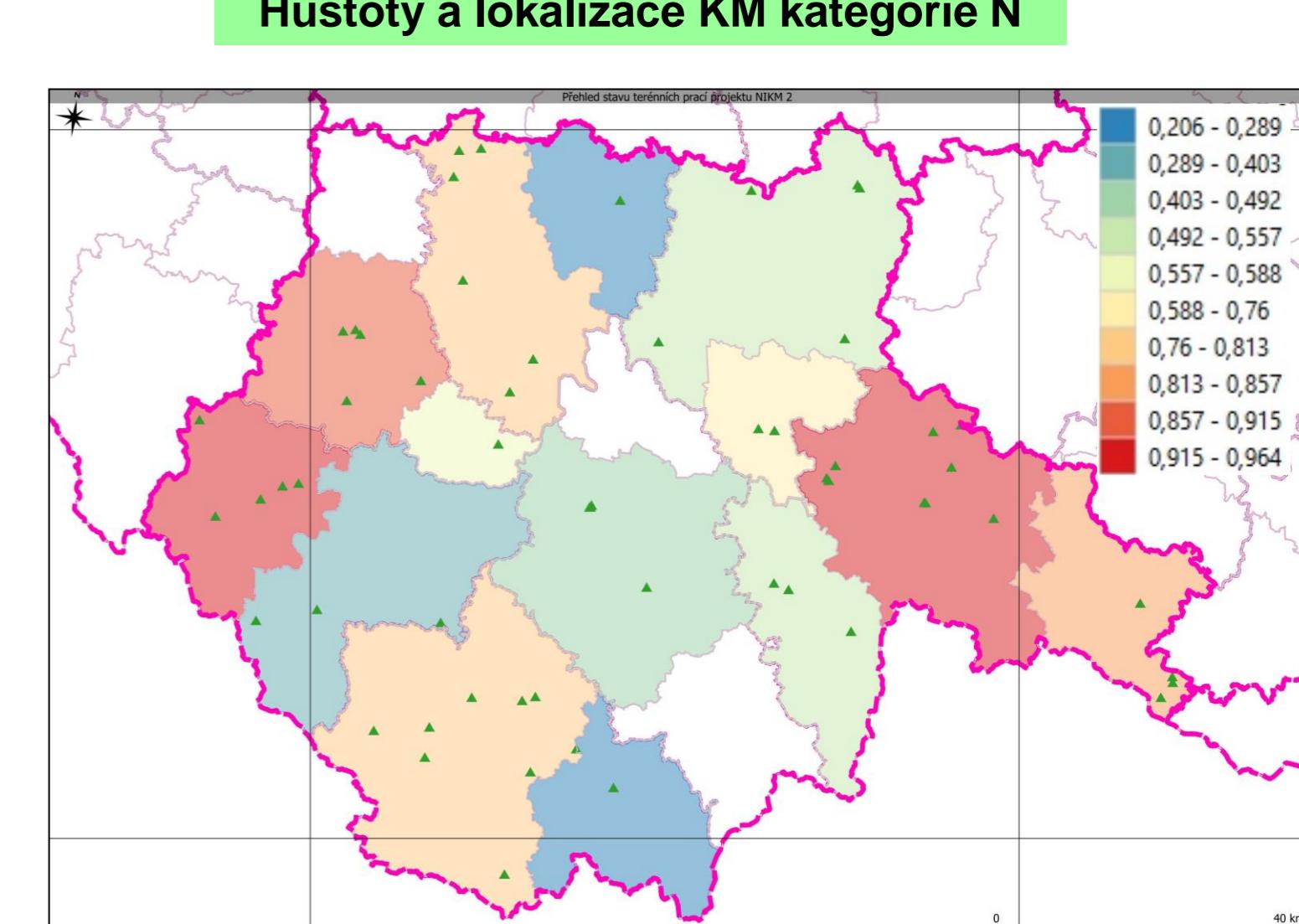
Hustoty a lokalizace KM kategorie A

Hustoty a lokalizace KM kategorie P

Hustoty a lokalizace KM kategorie N

Počty kontaminovaných míst v Jihočeském kraji podle kategorií priority jsou uvedeny v tabulce:

Kategorie priority	Počet lokalit	%
A	24	3,70
P	574	88,58
N	50	7,72
celkem	648	100,00

Těžiště výskytu lokalit kategorie A z pohledu hustot je v centrální části kraje – v SO ORP České Budějovice, Týn nad Vltavou a Soběslav. Co do počtu vyniká SO ORP České Budějovice – 8 lokalit. Kontaminovaných míst, na kterých je nutné nebo žádoucí provést nápravné opatření, tj. kategorie A (A3, A2, A1), je celkem 24 a představují 3,70 % všech jihočeských lokalit.

Výskyt lokalit kategorie P je z pohledu hustot nejvýšší v severní části kraje – v SO ORP Tábor, Blatná, Písek a Soběslav. Z hlediska počtu vyniká SO ORP Tábor – 105 lokalit. Celkem je v JČK 574 lokalit této kategorie (P4, P3, P2, P1), tj. 88,58 % počtu lokalit všech kategorií. Mezi 449 lokalitami kategorie P4 je zaznamenáno 324 skládek TKO, což je přesně 50 % všech lokalit v JČK. Obvyklý další postup u této kategorie je provedení průzkumu znečištění horninového prostředí a analýza rizik.

Výskyt lokalit kategorie N je z pohledu hustot nejvyšší v západní a východní periferii kraje – na západě v SO ORP Vimperk a Strakonice a na východě v SO ORP Jindřichův Hradec a Dačice. Nejvyšší počty vykazují 2 SO ORP – Český Krumlov (9 lokalit) a Jindřichův Hradec (8 lokalit). Lokalit této kategorie (N2, N1 a N0) se v Jihočeském kraji nachází celkem 50, což 7,72 % všech jihočeských lokalit. Jedná se o lokality, kde není nutno realizovat nápravné opatření nebo, kde již nápravná opatření byla úspěšně dokončena. Z hlediska dalšího využití území není nutné zachovat na lokalitách institucionální kontrolu.

¹⁾ Poznámka: potenciálně kontaminovaná místa jsou taková, kde můžeme znečištění horninového prostředí předpokládat na základě informací o historii využívání lokality nebo podle dalších indicií, kontaminace však zatím není vyzkoušením potvrzena.

Podrobnosti k jednotlivým lokalitám je možné vyhledat v databázi Systému evidence kontaminovaných míst (SEKM) – <http://sekm.cz>. Souhrnnou tabulkou záznamů KM pro jednotlivé SO ORP je možno exportovat ve formátech .xlsx a .json.

Závěr:

- Pouhý počet kontaminovaných míst bez zohlednění jejich priorit není vhodný jako indikátor „ekologické zátěže“ pro zvolené správní obvody. Dosavadní zkušenosti s odstraňováním kontaminace z horninového prostředí, podzemních vod a staveb („staré zátěže“) odůvodňují předpoklad, že míra poškození životního prostředí a lidského zdraví kontaminanty zjištěnými v evidovaných KM bude v pozitivní relaci s očekávanými nutnými náklady na průzkum a sanaci KM. Hlavní část nákladů, odvoditelných od již uskutečněných průzkumných a sanačních projektů, bude vázána na kontaminovaná místa kategorie A.
- U lokalit kategorie P lze předpokládat po provedení průzkumu kontaminace a analýz rizik podstatnou redukci jejich počtu a převedení pouze menší části dnes evidovaných lokalit do kategorie A.
- Ze zobrazených hustot kontaminovaných míst ve SO ORP Jihočeského kraje lze dovodit vyšší kontaminační zatížení území v ORP centrální, severozápadní a severovýchodní části JČK.

Podklady a zdroje:
Suzmanová Z., Vodičková E. et al. (2020): Krajská zpráva – Jihočeský kraj. Manuskript, září 2020, Projekt NIKM 2. Společnost DEKONTA, VZ Ekmonitor, GEOTest – NIKM 2, s. 1-57.
Metodický pokyn MŽP pro práci se systémem SEKM. Věstník MŽP, ročník XXXI, leden 2021, částka 1, Metodické pokyny a dokumenty.
<http://sekm.cz>.